

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. №	51-554 01-4
Дата:	15 / 01 2025 г.

ДО ПРЕДСЕДЕТЕЛЯ НА
51-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ГОСПОЖА НАТАЛИЯ КИСЕЛОВА

17.01.25

ЗАКОНОДАТЕЛНО ПРЕДЛОЖЕНИЕ

ОТ НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Въз основа на правомощията ни за законодателна инициатива, дадени ни по смисъла на чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 70, ал. 1 от ПОДНС, внасяме изготвен от нас **Закон за изменение и допълнение на Закона за обществените поръчки**, заедно с мотиви към него, и предварителна оценка на въздействието.

Молим да бъде представен на разглеждане и гласуване по реда, посочен в Глава осма от ПОДНС.

ВНОСИТЕЛИ:

Ангел Василев Ангел

Красимир Георгиев Вълчев

Ивайло Василев Тячев

Даниел Станиславов Тръфанов

Кристина Георгиев Ангелов

Йорданка Асенова Франдехова

Неля Николаева Цанкова

Марияна Радева Тондичева

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ПЕТДЕСЕТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект!

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Закона за обществените поръчки

(Обн. ДВ, бр. 13 от 16 февруари 2016 г., доп. ДВ, бр. 34 от 3 май 2016 г., изм. и доп. ДВ, бр. 63 от 4 август 2017 г., изм. ДВ, бр. 85 от 24 октомври 2017 г., доп. ДВ, бр. 96 от 1 декември 2017 г., изм. и доп. ДВ, бр. 102 от 22 декември 2017 г., изм. ДВ, бр. 7 от 19 януари 2018 г., изм. и доп. ДВ, бр. 15 от 16 февруари 2018 г., доп. ДВ, бр. 17 от 23 февруари 2018 г., доп. ДВ, бр. 24 от 16 март 2018 г., доп. ДВ, бр. 30 от 3 април 2018 г., изм. и доп. ДВ, бр. 49 от 12 юни 2018 г., изм. ДВ, бр. 77 от 18 септември 2018 г., доп. ДВ, бр. 80 от 28 септември 2018 г., изм. и доп. ДВ, бр. 86 от 18 октомври 2018 г., изм. ДВ, бр. 102 от 11 декември 2018 г., изм. ДВ, бр. 105 от 18 декември 2018 г., изм. и доп. ДВ, бр. 17 от 26 февруари 2019 г., изм. и доп. ДВ, бр. 83 от 22 октомври 2019 г., изм. и доп. ДВ, бр. 102 от 31 декември 2019 г., доп. ДВ, бр. 23 от 14 март 2020 г., изм. и доп. ДВ, бр. 107 от 18 декември 2020 г., доп. ДВ, бр. 62 от 5 август 2022 г., изм. ДВ, бр. 84 от 6 октомври 2023 г., доп. ДВ, бр. 86 от 13 октомври 2023 г., изм. и доп. ДВ, бр. 88 от 20 октомври 2023 г., изм. и доп. ДВ, бр. 105 от 19 декември 2023 г., изм. и доп. ДВ, бр. 108 от 30 декември 2023 г., изм. ДВ, бр. 11 от 6 февруари 2024 г.)

Параграф единствен. В ал. 1 на чл. 14 се създава нова т. 9 със следното съдържание:

„9. при закупуване на познавателни книжки, учебници, учебни комплекти и електронно четими учебници, когато изборът им е извършен от учителите по чл. 164, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование.“

Вносители:

Ангел Василев Ангел -
Красимир Георгиев Вачев -
Ивайло Василев Панев
Данчел Станиславов Тръфанов
Космин Георгиев Ангел
Йорданка Ясенова Янанджиева
Нели Христова Цанкова
Марияна Радева Богданова

МОТИВИ

Към Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за обществените поръчки

С този законопроект се предлага въвеждане на изключение от режима на възлагане, предвиден в Закона за обществените поръчки (ЗОП), при закупуване на познавателни книжки, учебници, учебни комплекти и електронно четими учебници по чл. 164, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование

Предлаганото изключение се вписва изцяло в логиката на останалите хипотези, уредени в чл. 14 от ЗОП. То отчита спецификите на уредбата на осигуряването на познавателни книжки, учебници и учебни комплекти, закрепена в Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО).

Съгласно чл. 164, ал. 1 от *Закона за предучилищното и училищното образование* (ЗПУО) в системата на предучилищното и училищното образование **се осигуряват за безвъзмездно ползване от всички деца и от всички ученици** от I до XII клас включително познавателни книжки, както и учебници и учебни комплекти и електронно четими учебници за общообразователните учебни предмети при условия и по ред, определени от Министерския съвет. **Изборът на познавателни книжки, учебници и учебни комплекти се осъществява от учителите**, преподаващи в съответната група, съответно от учителите, преподаващи съответния учебен предмет в образователния етап (чл. 164, ал. 2 и 4 от ЗПУО).

Условията и редът за осигуряване на познавателни книжки и учебници са определени в съответствие с изискванията на закона, в *Постановление № 79 на МС от 13.04.2016 г. за осигуряване за безвъзмездно ползване на познавателни книжки, учебници и учебни комплекти*. Постановлението определя **нормативи на средствата за закупуване** на познавателни книжки и учебници, като те са различни за отделните класове. Следователно всяка детска градина и всяко училище получава ежегодно определена сума през съответния първостепенен разпоредител, определена на база броя деца/ученици и средствата за съответната група или клас, за който се осигуряват познавателни книжки и учебници.

Учителите може да избират познавателни книжки, учебници и учебни комплекти само измежду включените в **списък, утвърден от министъра на образованието и науката** (чл. 162, ал. 1 от ЗПУО). Това са познавателни книжки, учебници и учебни комплекти, **преминали през процедура на одобряване** пред Министерството на образованието и науката съгласно закона и издадената на негово основание наредба (*Наредба № 10 от 19.12.2017 г. за познавателните книжки, учебниците и учебните помагала*).

При закупуването на познавателни книжки, учебници, учебни комплекти и електронно четими учебници по обективни причини **липсва конкуренция по смисъла на ЗОП**, като това следва от процедурата по одобряване на познавателните книжки, учебниците и учебните комплекти, които може да се използват в системата на предучилищното и училищното образование. Вече одобрените и включени в списъка на министъра на образованието и науката познавателни книжки, учебници и учебни комплекти може да бъдат предоставени единствено от издателствата, които притежават изключителни права да осъществяват дейностите по възпроизвеждане/отпечатване, издаване и разпространение на избраните за безвъзмездно ползване за съответната учебна година познавателни книжки, учебници и учебни комплекти.

Така, независимо че **и двата основни параметъра – изпълнител и цена, са определени по друг ред (предвиден в ЗПУО)**, доколкото ЗОП не допуска изключения в това отношение, ежегодно детските градини и училищата се налага да правят обществени поръчки, за да осигурят за децата и учениците познавателни книжки, учебници и учебни комплекти за безвъзмездно ползване. Тези процедури са напълно формални, защото, както става ясно, кои познавателни книжки и учебници ще бъдат закупени и на каква стойност, не зависи от процедурата по ЗОП.

Това положение създава **ненужно натоварване на детските градини и училищата**, което е особено чувствително през 2024 г., когато трябва да се осигурят едновременно познавателни книжки за 4-те групи в детската градина и учебници и учебни комплекти за 1., 4., 7., 8., 9., 10., 11. и 12. клас. Хиляди училища трябваше да извървят формално реда на ЗОП, някои от които за първи път (гимназиите), а други по няколко пъти (основни, средни и обединени училища). Това, освен че ангажира сериозен административен капацитет в училище, доведе и до натоварване на бюджетите на училищата с разходи за адвокатски възнаграждения за подготовка на документацията за провеждане на обществените поръчки.

Всичко изложено сочи, че **процесът по осигуряване на познавателни книжки, учебници и учебни комплекти за безвъзмездно ползване от децата и учениците е силно регулиран**, като средствата за дете и ученик са нормативно определени, а единственият избор се прави от учителите, т.е. налице са достатъчно основания за включването му в изключенията на чл. 14 от ЗОП, за да не са принудени държавните и общинските образователни институции ежегодно да провеждат договаряния с избраните от учителите издателства, в които всъщност няма какво да се договаря.

Предвиждането на изрично изключение в *Закона за обществените поръчки* за закупуването на познавателни книжки и учебници държи сметка на спецификите на

процеса, уредени в отрасловия и специален закон, какъвто е ЗПУО. Това ще доведе до **намаляване на административната тежест в детските градини и училищата и до спестяване на разходи в бюджетите на образователните институции**, които може да се използват за други дейности с по-полезен ефект за децата и учениците.

Предложеното изменение се ползва с **подкрепата на директорските организации в системата на народната просвета**, които са вносители на нарочни писма в този смисъл до компетентните институции.

Немаловажен аргумент в подкрепа на предложението е и обстоятелството, че към момента училищата организират доставките на познавателни книжки, учебници, учебни комплекти и електронно четими учебници основно чрез процедури на договаряне без обявление, което се отразява негативно на изпълнението на мерките, свързани с реформата в областта на обществените поръчки от Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ). Основен резултат, който се очаква от изпълнението на реформата, е **намаляване дела на процедурите на договаряне без обявление** от 29% към 2020 г. до 7% към 2025 г., като предлаганата законодателна промяна би допринесла съществено за постигане на заложената цел, тъй като с нея от статистиката ще отпаднат всички договаряния за закупуване на учебници, които училищата се налага да правят в момента.

Що се отнася до аргументи, свързани с действащата европейска директива за обществените поръчки (Директива 2014/24/ЕС) и доколко тя допуска подобно изключение, следва да се има предвид, че образованието е област, в която държавите членки в значителна степен вземат решения самостоятелно. Следователно националната уредба по отношение на осигуряването на учебници на всяка държава следва да бъде отчетена, като в това число бъде актуализирана европейската уредба, ако това е необходимо. И защото духът и принципите на европейското законодателство, уреждащо обществените поръчки, е да гарантира равнопоставеност, конкуренция и прозрачност, а не излишен формализъм и ненужна административна тежест.

Вносители:

Ангел Василев Ангел
Красимир Георгиев Ванчев
Иво Илиев Василев Тянов
Даниел Георгиев Трънгов
Кочарин Георгиев Ангелов
Йорданка Асенова Франческа
Петя Миколаева Иванова

$$1. \quad \text{the } \mathbb{Z} \text{ span of } \{1, \alpha, \alpha^2, \alpha^3, \alpha^4, \alpha^5, \alpha^6, \alpha^7, \alpha^8, \alpha^9, \alpha^{10}, \alpha^{11}, \alpha^{12}, \alpha^{13}, \alpha^{14}, \alpha^{15}\}$$

ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

към проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за обществените поръчки

Основания на законодателната инициатива

С предлагания законопроект се съобразява действащата специална уредба по отношение на закупуването на познавателни книжки, учебници и учебни комплекти. Съгласно нея този процес е силно регулиран, като средствата за дете и ученик са нормативно определени, а изборът на познавателни книжки, учебници и учебни комплекти се прави от учителите. На свой ред само лицата, издали съответната познавателна книжка, учебник или учебен комплект, може да я/го разпространят. Следователно липсва конкуренция, а оттук – и необходимост от провеждане на процедура по ЗОП.

Заинтересовани групи

Основните заинтересовани групи са образователните институции – детски градини и училища в системата на предучилищното и училищното образование. Сред заинтересованите лица са и издателствата на одобрени познавателни книжки, учебници и учебни комплекти, които притежават изключителните права да осъществяват дейностите по възпроизвеждане/отпечатване, издаване и разпространение на избраните за безвъзмездно ползване за съответната учебна година познавателни книжки, учебници и учебни комплекти.

Анализ на разходи и ползи

Приемането на законопроекта не е свързано с допълнителни бюджетни разходи. Той ще доведе до намаляване на разходи от делегираните бюджети на образователните институции, които те правят, за да заплатят на юристи и консултанти за подготовката и законосъобразното провеждане на процедури по ЗОП за закупуване на познавателни книжки, учебници и учебни комплекти от издателствата.

Административна тежест и структурни промени

Законопроектът не създава нови административни тежести, а напротив – съдейства за намаляване на административната тежест за образователните институции при закупуване на познавателни книжки, учебници и учебни комплекти от издателствата.

Въздействие върху нормативната база

Не се налагат промени в други нормативни актове.

Равно третиране от държавата и балансирано демографско развитие

Предложението не засяга принципа на равно третиране съгласно българското законодателство и няма отношение към балансираното демографско развитие, като следователно по никакъв начин не би имал негативен ефект в това отношение.

Вносители:

Игnea Василев Илиев
Красимир Георгиев Велков
Ивайло Василев Попков
Даниел Станиславов Пърданов
Косевин Родригес Анхел
Йорданка Аленова Франдъкова
Нели Иконова Цанкова
Марияна Радева Воеждиева